YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
29 päivänä helmikuuta 1996 *

Asiassa C-193/94,

jonka Amtsgericht Tiergarten, Berliini, on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevissa rikosasioissa, joissa vastaajina ovat

Sofia Skanavi

ja

Konstantin Chryssanthakopoulos,

ennakkoratkaisun perustamissopimuksen 6, 8 a ja 52 artiklan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti G. C. Rodríguez Iglesias, jaostojen puheenjohtajat C. N. Kakouris ja G. Hirsch sekä tuomarit G. F. Mancini (esittelevä tuomari), F. A. Schockweiler, J. C. Moitinho de Almeida, C. Gulmann, J. L. Murray, P. Jann, H. Ragnemalm ja L. Sevón,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

julkisasiamies: P. Léger,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies D. Louterman-Hubeau,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Saksan hallitus, asiamiehenään liittovaltion talousministeriön Ministerialrat Ernst Röder,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston ulkoasiainsihteeri Philippe Martinet ja saman osaston apulaisosastopäällikkö Catherine de Salins,

— Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään Stephen Braviner, Treasury Solicitor's Department, jota avustaa barrister Rhodri Thompson,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellinen neuvonantaja Götz zur Hausen,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Saksan hallituksen, asiamiehenään liittovaltion talousministeriön Assessor Gereon Thiele, Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen, edustajanaan Rhodri Thompson, ja komission, asiamiehenään Götz zur Hausen, esittämät suulliset huomautukset 12.9.1995 pidetyssä istunnossa,

kuultuaan julkisasiamiehen 17.10.1995 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Amtsgericht Tiergarten, Berliini, on esittänyt 20.5.1994 tekemällään ja yhteisöjen tuomioistuimeen 4.7.1994 saapuneella päätöksellä, jota on oikaistu 26.7.1994 tehdyllä ja yhteisöjen tuomioistuimeen 8.8.1994 saapuneella päätöksellä, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti ennakkoratkaisukysymyksen EY:n perustamissopimuksen 6, 8 a ja 52 artiklan tulkinnasta.

2 Tämä kysymys on esitetty yleisen syyttäjän Skanavia ja tämän puolisoa, Chryssanthakopoulosia, vastaan aloittamassa rikosoikeudenkäynnissä.

3 Skanavia syytetään Verordnung über internationalen Kraftfahrzeugverkehrin (kansainvälistä moottoriajoneuvoliikennettä koskeva Saksan asetus, jäljempänä IntVO) 4 pykälän ja Straßenverkehrsgesetzin (Saksan tieliikennelaki, jäljempänä StVG) 21 pykälän 1 momentin 1 kohdan perusteella ajokortitta ajosta, josta on säädetty rangaistukseksi enintään yksi vuosi vankeutta tai sakkoa taikka, jos teko on tuottamuksellinen, enintään kuusi kuukautta vankeutta tai sakkoa. Chryssanthakopoulosiin vaaditaan sovellettavaksi samaa rangaistusasteikkoa IntVO:n 4

pykälän ja StVG:n 21 pykälän 1 momentin 2 kohdan perusteella, koska hän oli moottoriajoneuvon haltijana käskenyt tai sallinut, että toinen henkilö kuljettaa tätä ajoneuvoa ajokortitta.

Ajokorttia koskevat direktiivit

4 Ajokortteja yhdenmukaistettiin ensimmäisen kerran yhteisön ajokortin käyttöönotosta 4 päivänä joulukuuta 1980 annetulla neuvoston ensimmäisellä direktiivillä 80/1263/ETY (EYVL L 375, s. 1), jonka tarkoituksena on erityisesti, kuten direktiivin ensimmäisestä perustelukappaleesta ilmenee, parantaa tieliikenneturvallisuutta ja helpottaa niiden henkilöiden liikkuvuutta, jotka sijoittautuvat toiseen jäsenvaltioon kuin siihen, jossa he ovat suorittaneet kuljettajantutkinnon, tai jotka matkustavat yhteisön sisällä.

5 Direktiivillä 80/1263 lähennettiin tämän vuoksi ajokorttia koskevia kansallisia sääntöjä erityisesti ajokorttien myöntämistä, ajoneuvoluokkia sekä ajokorttien voimassaoloa ja sovellettavuutta koskevien kansallisten järjestelmien osalta. Direktiiviin sisältyy myös yhteisön malli ajokortiksi ja sillä otettiin käyttöön järjestelmä, jossa jäsenvaltiot tunnustavat ajokortit vastavuoroisesti ja jossa ajokortit vaihdetaan niiden haltijoiden muuttaessa asuin- tai työpaikkaa jäsenvaltiosta toiseen.

6 Edellä mainitun direktiivin 8 artiklan 1 kohdan mukaan jonkin jäsenvaltion myöntämän voimassaolevan kansallisen ajokortin tai yhteisön mallin mukaisen ajokortin haltijan hankkiessa vakituisen asuinpaikan toisesta jäsenvaltiosta, hänen ajokorttinsa on voimassa tässä jäsenvaltiossa enintään vuoden ajan asuinpaikan

hankkimisesta lukien. Tässä määräajassa vastaanottavan jäsenvaltion on ajokortin haltijan pyynnöstä ja vanhaa ajokorttia vastaan myönnettävä tälle yhteisön mallin mukainen ajokortti vastaavaa ajoneuvoluokkaa tai -luokkia varten edellyttämättä käytännön ajokokeen ja teoriakokeen läpäisemistä sekä terveydellisten vaatimusten täyttämistä. Tämä valtio voi kuitenkin kieltäytyä vaihtamasta ajokorttia, jos kortin myöntäminen olisi vastoin kansallista lainsäädäntöä, terveydelliset vaatimukset mukaan luettuina.

7 Yhteisön ajokortista 29 päivänä heinäkuuta 1991 annetulla neuvoston direktiivillä 91/439/ETY (EYVL L 237, s. 1) toteutetaan toisaalta uusi vaihe kansallisten säännösten yhdenmukaistamisessa, erityisesti ajokortin myöntämisedellytysten ja ajoneuvoluokkien osalta. Toisaalta direktiivillä poistetaan velvollisuus vaihtaa ajokortti vakituisen asuinpaikan valtion muuttuessa; direktiivin yhdeksännessä perustelukappaleessa todetaan, että mainittu velvollisuus estää henkilöiden vapaata liikkuvuutta ja ettei sitä voida hyväksyä ottaen huomioon toteutunut Euroopan yhdentymiskehitys.

8 Direktiivin 91/439 1 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden antamat ajokortit on tunnustettava vastavuoroisesti. Jos jäsenvaltion antaman voimassa olevan ajokortin haltija on muuttanut vakituisesti asumaan toiseen jäsenvaltioon, hän voi direktiivin 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti pyytää, että hänen ajokorttinsa vaihdetaan sitä vastaavaan ajokorttiin; tällaista velvollisuutta hänellä ei kuitenkaan ole.

9 Direktiivin 91/439 12 artiklan mukaisesti jäsenvaltioiden on komissiota kuultuaan annettava 1.7.1994 mennessä lait, asetukset tai hallinnolliset määräykset, jotka ovat tarpeen direktiivin noudattamiseksi 1.7.1996 alkaen. Sen 13 artiklassa säädetään, että direktiivi 80/1263 kumotaan samasta päivämäärästä alkaen.

Pääasiaa koskevat tosiseikat

10 Kreikkalaiset Skanavi ja Chryssanthakopoulos olivat sijoittautuneet Saksaan ottaakseen Treuhandilta haltuunsa Güstrower Möbel GmbH -nimisen yrityksen (jäljempänä Güstrower). Pääasian tosiseikkojen tapahtumisajankohtana Chryssanthakopoulos johti Güstroweriä.

11 Saksassa 15.10.1992 lähtien asunut Skanavi joutui poliisitarkastukseen 28.10.1993 kuljettaessaan Güstrowerille kuulunutta henkilöautoa, jolloin hänellä oli Kreikan viranomaisten myöntämä ajokortti, mutta ei saksalaista ajokorttia.

12 Ottaen huomioon nämä tosiseikat Landgericht Berlinissä toimiva virallinen syyttäjä vaati kummankin syytetyn tuomitsemista viiteentoista 200 Saksan markan (DEM) päiväsakkoon eli yhteensä 3 000 DEM:n suuruiseen sakkoon.

13 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoi, että syytettyjen rikkomukset johtuivat laiminlyönnistä, kun Skanavi ei ollut vaihtanut ajokorttiaan vuoden määräajassa siitä, kun hän oli hankkinut vakituisen asuinpaikkansa Saksasta. Se katsoi kuitenkin, että sovellettava Saksan lainsäädäntö saattoi olla perustamissopimuksen 6, 8 a ja 52 artiklan vastainen.

14 Kansallinen tuomioistuin totesi tältä osin erityisesti, että lupa kuljettaa moottoriajoneuvoa on nykyoloissa ammatin harjoittamisen olennainen edellytys ja että näin ollen liialliset vaatimukset ovat omiaan vaikuttamaan vapaaseen liikkuvuuteen. Tässä yhteydessä vaihtamisvelvollisuus on Saksaan sijoittuvien toisten jäsenvaltioiden kansalaisten syrjintää. Vaikka minkäänlaista erityistä edellytystä ei ole asetettu ajokortin vaihtamiselle, rinnastetaan kuitenkin toisen jäsenvaltion myöntämän ajokortin haltija, joka kuljettaa ajoneuvoa ajokortin vaihtamista varten asetetun määräajan jälkeen, henkilöön, jolla ei koskaan ole ollut ajokorttia tai jonka ajokortti on peruutettu. Hänet saatetaan tästä syystä tuomita vankeuteen tai sakkoon ja hän voi siten saada merkintöjä rikosrekisteriinsä, millä voi myös olla vaikutusta hänen ammattinsa harjoittamiseen, esimerkiksi sen vuoksi, että toimilupa peruutetaan ammatissa edellytetyn hyvämaineisuuden puuttuessa. Edes siinä tapauksessa, että vaihtamisvelvollisuutta voitaisiin perustella objektiivisilla syillä, kuten esimerkiksi tarpeella tarkastaa ajokortin oikeaperäisyys tai tarpeella tehdä Saksan lainsäädännössä mahdollisesti vaadittavia lisämerkintöjä, tämän velvollisuuden laiminlyönnistä määrätyt seuraamukset eivät olisi oikeassa suhteessa rikkomuksen vakavuuteen nähden.

15 Amtsgericht Tiergarten, Berliini, on edellä esitetyn perusteella päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan kysymyksen:

"Onko Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 6, 8 a ja 52 artiklaa tulkittava siten, että niiden vastaista on vaatia kansallisessa säännöksessä, että ulkomaalaisen ajokortin haltijan on ajokortitta ajosta säädetyn enintään yhden vuoden vankeusrangaistuksen tai sakkojen uhalla vaihdettava yhteisön muissa jäsenvaltioissa myönnetty kansallinen ajokortti saksalaiseksi ajokortiksi vuoden määräajassa siitä, kun hän on hankkinut vakituisen asuinpaikan Saksan liittotasavallan alueelta?"

Ennakkoratkaisukysymyksen kohde

16 On syytä aluksi todeta, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämä kysymys koskee EY:n perustamissopimuksen määräyksiä, kun taas pääasian tosiseikat ovat tapahtuneet 28.10.1993 eli kolme päivää ennen Euroopan unionista tehdyn sopimuksen voimaantuloa. EY:n perustamissopimuksen 6 artiklassa toistetaan asiallisesti sisällöltään ETY:n perustamissopimuksen 7 artikla eikä Euroopan unionista tehdyllä sopimuksella ole muutettu 52 artiklaa, kun taas 8 a artikla on uusi määräys ja tämän kansallisen tuomioistuimen mukaan kyseisen kansallisen lainsäädännön soveltaminen sen käsiteltävänä olevassa rikosasiassa voi olla 8 a artiklan vastaista.

17 Tästä ilmenee siten, että kansallinen tuomioistuin voisi soveltaa sen kansallisessa oikeudessa tunnettua lievemmän rikoslain taannehtivuusperiaatetta ja jättää siten soveltamatta kansallista lainsäädäntöä, jos se on perustamissopimuksen määräysten vastainen.

18 Esitettyyn kysymykseen on siten vastattava, koska kansallisen tuomioistuimen asiana on arvioida sekä ennakkoratkaisun tarpeellisuus voidakseen antaa tuomionsa että sen yhteisöjen tuomioistuimelle esittämien kysymysten olennaisuus (ks. erityisesti yhdistetyt asiat C-358/93 ja C-416/93, Bordessa ym., tuomio 23.2.1995, Kok. 1995, s. I-361, 10 kohta).

Velvollisuus vaihtaa toisen jäsenvaltion myöntämä ajokortti

19 Kansallinen tuomioistuin haluaa esittämällään kysymyksellä tietää ensinnäkin, onko yhteisön oikeuden nykytilassa ja ennen direktiivin 91/439 voimaantuloa perustamissopimuksen 6, 8 a ja 52 artiklan määräysten vastaista se, että jäsenvaltio

vaatii toisen jäsenvaltion myöntämän ajokortin haltijaa, jotta hän voisi siellä säilyttää oikeutensa kuljettaa moottoriajoneuvoa, vaihtamaan ajokorttinsa vastaanottavan jäsenvaltion ajokorttiin vuoden määräajassa siitä, kun kyseisen ajokortin haltija on hankkinut vakituisen asuinpaikkansa tämän valtion alueelta.

20 Tältä osin on muistutettava aluksi siitä, että yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksen 6 artiklaa, jossa vahvistetaan kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kiellon yleinen periaate, sovelletaan itsenäisesti ainoastaan sellaisissa yhteisön oikeudessa säännellyissä tilanteissa, joita koskevia syrjinnän kieltäviä erityissääntöjä ei ole perustamissopimuksessa (ks. erityisesti asia C-18/93, Corsica Ferries, tuomio 17.5.1994, Kok. 1994, s. I-1783, 19 kohta).

21 Syrjintäkiellon periaate on kuitenkin toteutettu sijoittautumisoikeuden alalla perustamissopimuksen 52 artiklassa, jolla tätä periaatetta siten täsmennetään.

22 Tämän jälkeen on syytä todeta, että perustamissopimuksen 8 a artiklasta, jossa ilmaistaan yleisesti jokaisella unionin kansalaisella olevan oikeus vapaasti liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella, on erityismääräys perustamissopimuksen 52 artiklassa. Koska pääasia kuuluu 52 artiklan soveltamisalaan, ei ole tarpeen tulkita 8 a artiklaa.

23 Yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut 52 artiklan osalta asiassa 16/78, Choquet, 28.11.1978 antamassaan tuomiossa (Kok. 1978, s. 2293, 4 kohta), että ajokorttien myöntämistä ja sitä, että jäsenvaltiot tunnustavat ajokortit vastavuoroisesti, koskevat säännökset vaikuttavat sekä suoraan että välillisesti perustamissopimuksen

työntekijöiden vapaata liikkuvuutta, sijoittautumisvapautta ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevissa määräyksissä taattujen oikeuksien käyttämiseen. Ottaen huomioon henkilökohtaisten kulkuneuvojen tärkeyden se seikka, että asianomaisella on hallussaan vastaanottavan valtion asianmukaisesti tunnustama ajokortti, voi vaikuttaa yhteisön oikeuden soveltamisalaan kuuluvien henkilöiden tosiasiallisiin mahdollisuuksiin harjoittaa ammattia joko työsuhteessa tai itsenäisesti monen ammatin osalta, sekä yleensä vapaaseen liikkuvuuteen.

24 Yhteisöjen tuomioistuin on kuitenkin edellä mainitun tuomion 7 kohdassa todennut, että ottaen huomioon liikenneturvallisuuden vaatimukset ei voida suunnitella niiden henkilöiden ajokorttien yksinkertaista tunnustamista, jotka päättävät sijoittautua vakituisesti muuhun kuin siihen jäsenvaltioon, jossa heille on myönnetty ajokortti, jollei näiden ajokorttien myöntämisedellytyksiä ole riittävästi yhdenmukaistettu.

25 Näin ollen neuvoston asiana oli toteuttaa tämä yhdenmukaistaminen ja säätää, että jäsenvaltioiden myöntämät ajokortit tunnustetaan vastavuoroisesti henkilöiden vapaan liikkuvuuden niiden esteiden poistamiseksi, jotka aiheutuvat velvollisuudesta hankkia vastaanottavan jäsenvaltion ajokortti.

26 On syytä todeta, että nämä esteet poistuvat täysin vasta, kun direktiiviä 91/439 aletaan soveltaa 1.7.1996; direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa säädetään jäsenvaltioiden myöntämien ajokorttien vastavuoroisesta tunnustamisesta ilman muodollisuuksia. Lisäksi jäsenvaltion alueelle sijoittautuville henkilöille asetettu velvollisuus vaihtaa

ajokorttinsa vastaanottavan valtion ajokorttiin on sellaisenaan henkilöiden vapaata liikkuvuutta rajoittava este, kuten neuvosto on direktiivin johdanto-osassa todennut.

27 Ottaen huomioon aihepiirin monimutkaisuuden ja jäsenvaltioiden lakien säännöksissä vielä olevat erot, neuvostolla oli toimivalta toteuttaa asteittain tarvittava yhdenmukaistaminen. Neuvosto on voinut siten pätevästi sallia, että jäsenvaltiot asettavat väliaikaisesti mainitun vaihtamisvelvollisuuden.

28 Näin ollen on syytä vastata esitetyn kysymyksen ensimmäiseen osaan, että yhteisön oikeuden nykytilassa ja ennen direktiivin 91/439 voimaantuloa perustamissopimuksen 52 artiklan määräysten vastaista ei ole se, että jäsenvaltio vaatii toisen jäsenvaltion myöntämän ajokortin haltijaa, jotta hän voisi siellä säilyttää oikeutensa kuljettaa moottoriajoneuvoa, vaihtamaan ajokorttinsa vastaanottavan jäsenvaltion ajokorttiin vuoden määräajassa siitä, kun kyseisen ajokortin haltija on hankkinut vakituisen asuinpaikkansa tämän valtion alueelta.

Vaihtamisvelvollisuuden laiminlyönnistä säädetyt seuraamukset

29 Kansallinen tuomioistuin kysyy seuraavaksi, onko perustamissopimuksen 6, 8 a ja 52 artiklan vastaista se, että jos moottoriajoneuvoa kuljettaa henkilö, joka olisi voinut saada vastaanottavalta valtiolta ajokortin vaihtamalla sen toisen jäsenvaltion myöntämää ajokorttia vastaan mutta on laiminlyönyt ajokorttinsa vaihtamisen asetetussa määräajassa, hänen tekonsa rinnastetaan ajokortitta ajoon, josta voidaan tuomita vankeuteen tai sakkoon.

30 Edellä 20—22 kohdassa esitetyistä syistä on tulkittava ainoastaan 52 artiklaa.

31 Tältä osin on ensin todettava, että direktiivin 80/1263 säännösten mukaisesti toisen jäsenvaltion myöntämän ajokortin tunnustavat jäsenvaltiot, joissa ajokortin haltijalla ei ole vakituista asuinpaikkaa; valtio, josta ajokortin haltija on hankkinut vakituisen asuinpaikkansa, tunnustaa ajokortin yhden vuoden ajan.

32 On syytä todeta seuraavaksi, että vaikka mainitun ajokortin haltijalla voi olla velvollisuus vaihtaa ajokorttinsa säilyttääkseen oikeutensa kuljettaa moottoriajoneuvoa vastaanottavan jäsenvaltion alueella vuoden määräajan jälkeen, hänen alkuperäinen ajokorttinsa pysyy voimassa ajokortin myöntäneessä jäsenvaltiossa, ja toiset jäsenvaltiot tunnustavat sen edelleen.

33 Vaikka onkin totta, että jäsenvaltiot voivat kieltäytyä vaihtamasta ajokorttia tietyissä direktiivissä nimenomaisesti mainituissa tilanteissa, tämä mahdollisuus ei voi vaikuttaa ajokortin haltijoiden oikeuteen vaihtaa ajokorttinsa silloin, kun kyseessä eivät ole nämä poikkeukselliset tilanteet.

34 Näin ollen se seikka, että jäsenvaltio myöntää ajokortin vaihtaen sen toisen jäsenvaltion myöntämää ajokorttia vastaan, ei luo oikeutta ajaa moottoriajoneuvoa vastaanottavan jäsenvaltion alueella, vaan tällä uudella ajokortilla ainoastaan todistetaan tällaisen oikeuden olemassaolo, sillä tämä oikeus syntyy suoraan yhteisön oikeuden perusteella.

35 Siten vaihtamisvelvollisuus, jonka jäsenvaltiot voivat asettaa direktiivin perusteella, johtuu olennaisesti hallinnollisista vaatimuksista.

36 Koska alaa koskevia yhteisön säännöksiä ei ole, jäsenvaltioilla on edelleen toimivalta määrätä tällaisen velvollisuuden laiminlyönnistä aiheutuvat seuraamukset. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan, joka koskee yhteisön oikeuden perusteella suojattavan, henkilön oleskeluoikeuden toteamiseksi vaadittujen muodollisuuksien noudattamatta jättämistä, jäsenvaltiot eivät voi kuitenkaan säätää tällaiseen laiminlyöntiin nähden suhteetonta seuraamusta, jolla rajoitettaisiin henkilöiden vapaata liikkuvuutta; erityisesti vankeusrangaistus on tällainen suhteeton rangaistus (ks. erityisesti asia C-265/88, Messner, tuomio 12.12.1989, Kok. 1989, s. 4209, 14 kohta). Nämä samat toteamukset pätevät ajokortin vaihtamisvelvollisuuden laiminlyönnin ollessa kyseessä sen merkityksen vuoksi, joka moottoriajoneuvoa koskevalla ajo-oikeudella on henkilöiden vapaaseen liikkuvuuteen liittyvien oikeuksien tosiasialliselle käyttämiselle.

37 On syytä lisätä, että ajokorttinsa vaihtamisen laiminlyöneen henkilön rinnastaminen ajokortitta ajavaan henkilöön siten, että tähän laiminlyöntiin sovelletaan, kuten kyseisessä kansallisessa lainsäädännössä, rikosoikeudellisia seuraamuksia — vaikka kyseessä olisivat ainoastaan rahassa määrättävät seuraamukset — ei myöskään ole oikeassa suhteessa tämän rikkomuksen vakavuuteen nähden siitä aiheutuvat seuraukset huomioon ottaen.

38 Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on todennut, rikosoikeudellinen tuomio voi nimittäin vaikuttaa itsenäisen ammatin harjoittamiseen tai palkkatyön tekemiseen erityisesti ryhdyttäessä harjoittamaan toimintaa tietyillä aloilla tai pyrittäessä hoitamaan tiettyjä tehtäviä; kyseessä on ylimääräinen ja pysyvä este henkilöiden vapaalle liikkuvuudelle.

39 Siten on syytä vastata kansallisen tuomioistuimen esittämän kysymyksen toiseen osaan, että perustamissopimuksen 52 artiklan vastaista on se, että jos moottoriajoneuvoa kuljettaa henkilö, joka olisi voinut saada vastaanottavalta valtiolta ajokortin

vaihtamalla sen toisen jäsenvaltion myöntämään ajokorttiin mutta on laiminlyönyt ajokorttinsa vaihtamisen asetetussa määräajassa, hänen tekonsa rinnastetaan ajokortitta ajoon, josta voidaan tuomita vankeuteen tai sakkoon, ottaen huomioon tästä aiheutuvat, kyseisessä kansallisessa oikeusjärjestyksessä säädettyjen seurausten kaltaiset seuraukset.

Oikeudenkäyntikulut

40 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Saksan, Ranskan ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksille sekä Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Amtsgericht Tiergartenin 20.5.1994 tekemällä ja 26.7.1994 oikaistulla päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) Yhteisön oikeuden nykytilassa ja ennen yhteisön ajokortista 29 päivänä heinäkuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/439/ETY voimaantuloa EY:n perustamissopimuksen 52 artiklan määräysten vastaista ei ole se, että jäsenvaltio vaatii toisen jäsenvaltion myöntämän ajokortin haltijaa, jotta hän voisi siellä säilyttää oikeutensa kuljettaa moottoriajoneuvoa,

vaihtamaan ajokorttinsa vastaanottavan jäsenvaltion ajokorttiin vuoden määräajassa siitä, kun kyseisen ajokortin haltija on hankkinut vakituisen asuinpaikkansa tämän valtion alueelta.

2) Perustamissopimuksen 52 artiklan vastaista on se, että jos moottoriajoneuvoa kuljettaa henkilö, joka olisi voinut saada vastaanottavalta valtiolta ajokortin vaihtamalla sen toisen jäsenvaltion myöntämään ajokorttiin mutta on laiminlyönyt ajokorttinsa vaihtamisen asetetussa määräajassa, hänen tekonsa rinnastetaan ajokortitta ajoon, josta voidaan tuomita vankeuteen tai sakkoon, ottaen huomioon tästä aiheutuvat, kyseisessä kansallisessa oikeusjärjestyksessä säädettyjen seurausten kaltaiset seuraukset.

Rodríguez Iglesias Kakouris Hirsch Mancini

Schockweiler Moitinho de Almeida Gulmann

Murray Jann Ragnemalm Sevón

Julistettiin Luxemburgissa 29 päivänä helmikuuta 1996.

R. Grass
kirjaaja

G. C. Rodríguez Iglesias
presidentti